

DZIENNIK USTAW

POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

Warszawa, dnia 3 marca 1978 r.

Nr 4

TREŚĆ:
Poz.:

OBWIESZCZENIE

12 — Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 lutego 1978 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu dekretu z dnia 6 maja 1953 r. — Prawo górnicze 21

12

OBWIESZCZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 16 lutego 1978 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu dekretu z dnia 6 maja 1953 r. — Prawo górnicze.

1. Na podstawie art. 3 ustawy z dnia 26 listopada 1977 r. o zmianie Prawa górniczego (Dz. U. Nr 35, poz. 151) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst dekretu z dnia 6 maja 1953 r. — Prawo górnicze (Dz. U. z 1961 r. Nr 23, poz. 113), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych art. VIII ustawy z dnia 20 maja 1971 r. — Przepisy wprowadzające Kodeks wykroczeń (Dz. U. Nr 12, poz. 115) oraz ustawą z dnia 26 listopada 1977 r. o zmianie Prawa górniczego (Dz. U. Nr 35, poz. 151), jak również zmian wynikających z innych przepisów wydanych do dnia ogłoszenia obwieszczenia, z zachowaniem ciągłej numeracji działów, rozdziałów, artykułów, ustępów i punktów.

2. Jednolity tekst nie obejmuje:

- 1) następujących przepisów dekretu z dnia 6 maja 1953 r. — Prawo górnicze (Dz. U. z 1955 r. Nr 10, poz. 65):
 - a) art. 30 ust. 2 zdanie drugie w brzmieniu: „Przepis art. 23 stosuje się odpowiednio.” — ponieważ powołany art. 23 dekretu został uchylony przez art. 1 pkt 7 ustawy z dnia 16 listopada 1960 r. o zmianie prawa górniczego (Dz. U. Nr 52, poz. 302),
 - b) art. 147 w brzmieniu: „W art. 3 ust. 1 dekretu z dnia 26 października 1950 r. o Urzędzie Dozoru Technicznego (Dz. U. Nr 49, poz. 440) skreśla się wyrazy »oraz władz górniczych.«” — ponieważ powołany dekret z dnia 26 października 1950 r. o Urzędzie Dozoru Technicznego został uchylony przez art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 31 stycznia 1961 r. o dozorze technicznym (Dz. U. Nr 5, poz. 31),
 - c) art. 149 pkt 4 w brzmieniu: „art. 3 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 lipca 1927 r. o inspekcji pracy (Dz. U. Nr 67, poz. 590)”, ponieważ powołane rozporządzenie z dnia 14 lipca 1927 r. zostało uchylone przez art. 17 dekretu z dnia 10 listopada 1954 r. o przejęciu przez związki zawodowe zadań w dziedzinie wykonywania ustaw o ochronie, bezpieczeństwie i higienie pracy oraz sprawowania inspekcji pracy (Dz. U. Nr 52, poz. 260),
 - d) art. 151 i 152 w brzmieniu:
„Art. 151. Wykonanie dekretu porucza się Prezeso-

wi Rady Ministrów, Przewodniczącemu Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego oraz zainteresowanym ministrom.

Art. 152. 1. Dekret wchodzi w życie z upływem 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

2. Rada Ministrów może ustalić w drodze rozporządzenia wcześniejszy termin wejścia w życie niektórych przepisów dekretu na całym obszarze Państwa lub na niektórych jego terenach.”

- 2) art. 2, 3 i 5 ustawy z dnia 16 listopada 1960 r. o zmianie prawa górniczego (Dz. U. Nr 52, poz. 302) w brzmieniu:

„Art. 2. Przedsiębiorstwa górnicze sporządzą w terminie jednego roku od dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 87 ust. 3 prawa górniczego techniczne programy zakładów górniczych, istniejących w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 3. W sprawach wszczętych przed komisjami do spraw szkód górniczych, a nie zakończonych w pierwszej instancji przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, komisje do spraw szkód górniczych stosują prawo górnicze ze zmianami wynikającymi z niniejszej ustawy.”

„Art. 5. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.”

- 3) następujących przepisów dekretu z dnia 6 maja 1953 r. — Prawo górnicze (Dz. U. z 1961 r. Nr 23, poz. 113):

a) art. 149 w brzmieniu:

„Art. 149. W art. X § 1 dekretu z dnia 11 października 1946 r. — Przepisy wprowadzające prawo rzeczowe i prawo o księgach wieczystych (Dz. U. Nr 57, poz. 321) skreśla się wyrazy »oraz ksiąg dla pól górniczych i naftowych.«”, ponieważ powołany art. X dekretu z dnia 11 października 1946 r. — Przepisy wprowadzające prawo rzeczowe i prawo o księgach wieczystych został uchylony przez art. III ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. — Przepisy wprowadzające Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 94).

b) art. 150 w brzmieniu:

„Art. 150. Znosi się właściwość urzędów górniczych w sprawach dotyczących rafinerii olejów mineralnych i ich zakładów pomocniczych, przewidzianą w art. 198 prawa przemysłowego (Dz. U. z 1927 r. Nr 53, poz. 468) w brzmieniu ustawy z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. Nr 40, poz. 350), zachowując tę właściwość odnośnie do urzędów pomocniczych dla kopalni ropy naftowej i gazu ziemnego, jako to gazoliniarni, urzędów stabilizacyjnych, transportowych i magazynowych oraz łapaczek do zbierania ropy i kału ropnego. W sprawach tych właściwe są okręgowe urzędy górnicze.”, ponieważ stracił aktualność z uwagi na uchylenie powołanego w tym przepisie prawa przemysłowego przez art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 8 czerwca 1972 r. o wykonywaniu i organizacji rzemiosła (Dz. U. z 1977 r. Nr 4, poz. 20),

c) art. 151 pkt 7 i 8 w brzmieniu:

„7) przepisy art. 753—755 Kodeksu postępowania cywilnego,

8) przepisy art. XII i XLIII przepisów wprowadzających prawo o sądowym postępowaniu egzekucyjnym.”,

ponieważ Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 1950 r. Nr 43, poz. 394) i przepisy wprowadzające prawo o sądowym postępowaniu egzekucyjnym (Dz. U. z 1932 r. Nr 93, poz. 804) zostały w całości uchylone przez art. III pkt 1 i 3 ustawy z dnia 17 li-

stopada 1964 r. — Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 297);

4) art. 2 i 4 ustawy z dnia 26 listopada 1977 r. o zmianie Prawa górniczego (Dz. U. Nr 35, poz. 151) w brzmieniu: „Art. 2. Dotychczasowe przepisy wykonawcze zachowują moc do czasu zastąpienia ich nowymi przepisami, jeżeli nie są sprzeczne z niniejszą ustawą.”

„Art. 4. Ustawa wchodzi w życie po upływie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia.”

3. W jednolitym tekście pominięto:

1) w art. 59 ust. 4 wyrazy „oraz w osiedlach”, ponieważ ustawa z dnia 25 września 1954 r. o osiedlach i radach narodowych osiedli (Dz. U. Nr 43, poz. 192) utraciła moc zgodnie z przepisem art. 102 ust. 3 ustawy z dnia 25 stycznia 1958 r. o radach narodowych (Dz. U. z 1975 r. Nr 26, poz. 139);

2) w art. 153 ust. 2 pkt 1 wyrazy „lub art. 124”, ponieważ art. 124 w brzmieniu ustalonym przepisem art. 1 pkt 47 ustawy z dnia 26 listopada 1977 r. o zmianie Prawa górniczego (Dz. U. Nr 35, poz. 151) nie przewiduje ustalania zasad i trybu sporządzania planu likwidacji eksploatacji złoża lub jego części;

3) w art. 154 ust. 1 wyrazy „oraz o przestępstwa określone w prawie górniczym”, z uwagi na przepis art. 1 pkt 51 ustawy z dnia 26 listopada 1977 r. o zmianie Prawa górniczego (Dz. U. Nr 35, poz. 151) uchylający art. 134—136 Prawa górniczego.

Prezes Rady Ministrów: P. Jaroszewicz

Załącznik do obwieszczenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 lutego 1978 r. (poz. 12).

DEKRET

z dnia 6 maja 1953 r.

Prawo górnicze.

Dział I

Przepisy ogólne.

Art. 1. 1. Prawo górnicze określa kopaliny znajdujące się w złożach naturalnych, podlegające temu prawu, zasady i warunki ich wydobywania oraz wykonywania prac geologicznych związanych z ruchem zakładu górniczego, reguluje sprawy projektowania, budowy, utrzymania i rozbioru (likwidacji) wyrobisk górniczych i obiektów budowlanych zakładów górniczych, a także sprawy ochrony terenów górniczych, jak również właściwość urzędów górniczych i innych organów w tych sprawach.

2. Przy wykonywaniu prac geologicznych określonych w ust. 1 stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o prawie geologicznym.

3. Ilekroć prawo górnicze mówi o wydobywaniu kopaliny, rozumie się przez to również prace geologiczne określone w ust. 1.

Art. 2. Przepisy prawa górniczego mają odpowiednie zastosowanie do poszukiwania i wydobywania kopaliny znajdujących się w zwałach po robotach górniczych.

Art. 3. 1. Prawu górniczemu podlega wydobywanie kopaliny stanowiących surowce:

- 1) węgla kamiennego, węgla brunatnego, gazu ziemnego, ropy naftowej, łupków bitumicznych, wosku naturalnego pochodzenia mineralnego i asfaltu naturalnego,

- 2) metali występujących w stanie rodzimym lub jako rudy żelaza surowe, z wyjątkiem rud darniowych, rudy metali nieżelaznych, łącznie z rudami pierwiastków rzadkich i rozproszonych, pierwiastków promieniotwórczych i metali szlachetnych,

- 3) soli kamiennej, soli potasowo-magnezowych, siarki rodzimej, anhydrytu, barytu, fluorytu, fosforytu i pirytu.

2. Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia:

- 1) objąć przepisami prawa górniczego na całym obszarze Państwa lub na niektórych jego terenach inne kopaliny niż wymienione w ust. 1, posiadające znaczenie dla gospodarki narodowej,

- 2) ograniczyć ze względu na warunki wydobywania i z innych uzasadnionych powodów zakres stosowania prawa górniczego do kopaliny z niektórych złóż, spośród kopaliny objętych przepisami prawa górniczego na podstawie upoważnienia zawartego w pkt 1.

Art. 4. Rada Ministrów określa w drodze rozporządzenia zakres stosowania przepisów prawa górniczego do kopaliny znajdujących się w złożach naturalnych położonych w granicach morza terytorialnego i szelfu kontynentalnego.

Art. 5. Prawo wydobywania kopaliny służy wyłącznie Państwu, jeżeli prawo górnicze nie stanowi inaczej.

Art. 6. 1. Kopaliny, o których mowa w art. 3 ust. 2, mogą być wydobywane także przez niepaństwowe jednostki gospodarki uspołecznionej na podstawie zezwolenia.

2. Wydobywanie kopalin przez jednostki, o których mowa w ust. 1, odbywa się na zasadach określonych przepisami prawa górniczego oraz zgodnie z warunkami ustalonymi w zezwoleniu.

3. Rada Ministrów ustala w drodze rozporządzenia zasady i tryb udzielania zezwoleń, o których mowa w ust. 1.

Art. 7. Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia określić, które kopaliny na całym obszarze Państwa lub na poszczególnych jego terenach i na jakich zasadach posiadacz powierzchni gruntu może wydobywać na własne potrzeby sposobem odkrywkowym i bez użycia materiałów wybuchowych.

Art. 8. Kto wydobył kopalinę zgodnie z przepisami art. 6 i 7, uprawniony jest do rozporządzania nią w granicach prawa.

Art. 9. Przepisów prawa górniczego nie stosuje się do kopaliny w złożach występujących na powierzchni, jeżeli kopaliny te są użytkowane dla celów rolniczych lub innych, a nie są wydobywane ze złoża.

Art. 10. Przedsiębiorstwem górnictwem w rozumieniu prawa górniczego jest przedsiębiorstwo lub inna instytucja, która wydobywa kopaliny.

Art. 11. Przepisy prawa górniczego stosuje się odpowiednio do przedsiębiorstw budujących nowe zakłady górnicze lub wykonujących roboty w istniejących zakładach górniczych — w zakresie dotyczącym tych robót.

Art. 12. 1. Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia objąć przepisami prawa górniczego w całości lub w części:

- 1) prowadzenie określonych robót podziemnych z zastosowaniem techniki górniczej,
 - 2) bezzbiornikowe magazynowanie kopalin w górotworze lub w podziemnych wyrobiskach górniczych.
2. Przedsiębiorstwa i inne jednostki organizacyjne, prowadzące roboty określone w ust. 1, podlegają nadzorowi i kontroli urzędów górniczych w zakresie robót objętych przepisami prawa górniczego.

Dział II

Projektowanie i budowa zakładów górniczych.

Art. 13. 1. Wyrobiska górnicze, obiekty budowlane zakładu górniczego oraz górnicze roboty budowlane projektuje się, wykonuje i utrzymuje zgodnie z przepisami prawa górniczego i wymaganiami współczesnej wiedzy, w sposób zapewniający bezpieczeństwo ludzi i mienia, ochronę środowiska i odpowiednie warunki użytkowe.

2. Przez budowę wyrobisk górniczych oraz obiektów budowlanych zakładu górniczego rozumie się także ich przebudowę i rozbudowę.

3. Przez górnicze roboty budowlane rozumie się roboty polegające na budowie, montażu, remoncie lub rozbiórce (likwidacji) obiektów budowlanych zakładu górniczego.

4. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego w porozumieniu z Ministrem Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska oraz innymi zainteresowanymi ministrami określa rodzaje obiektów budowlanych zakładu górniczego.

Art. 14. 1. Ministrowie, którym podlegają przedsiębiorstwa górnicze, określają:

- 1) zasady projektowania wyrobisk górniczych i obiektów budowlanych zakładu górniczego,
- 2) warunki techniczne:
 - a) jakim powinny odpowiadać obiekty budowlane zakładu górniczego,

b) wykonywania i odbioru górniczych robót budowlanych,

c) utrzymywania i rozbiórki (likwidacji) obiektów budowlanych zakładu górniczego.

2. Przepisy, o których mowa w ust. 1, wydawane są w porozumieniu z Prezesem Wyższego Urzędu Górniczego, a dotyczące obiektów budowlanych zakładu górniczego położonych na powierzchni oraz górniczych robót budowlanych wykonywanych na powierzchni — ponadto w porozumieniu z Ministrem Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska.

3. Sprawy budowy, utrzymania i likwidacji wyrobisk górniczych regulują przepisy wydane na podstawie art. 103 pkt 1 i 2 oraz art. 104 ust. 1.

4. Zasady projektowania i warunki techniczne, o których mowa w ust. 1, w odniesieniu do niepaństwowych jednostek gospodarki uspołecznionej wymienionych w art. 6 ust. 1 określają — w trybie przewidzianym w ust. 2 — ministrowie wiodący w wydobywaniu określonych kopalin.

Art. 15. 1. Górnicze roboty budowlane można rozpocząć po uzyskaniu pozwolenia na budowę.

2. W pozwoleniu na budowę określa się warunki oraz wymagania, które należy zachować przy prowadzeniu górniczych robót budowlanych.

3. Pozwolenie na budowę może być wydane wyłącznie jednostce organizacyjnej, która wykazuje prawo do dysponowania nieruchomością, na której ma być zlokalizowana budowa oraz spełnia wymagania przewidziane w prawie górnictwem.

Art. 16. 1. Pozwolenia na budowę wydaje okręgowy urząd górniczy właściwy ze względu na miejsce prowadzenia górniczych robót budowlanych.

2. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego określa warunki wydawania pozwoleń na budowę.

3. Warunki wydawania pozwoleń na budowę dotyczących górniczych robót budowlanych wykonywanych na powierzchni Prezes Wyższego Urzędu Górniczego określa w porozumieniu z Ministrem Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska.

Art. 17. Pozwolenie na budowę traci ważność, jeżeli:

- 1) budowa nie została rozpoczęta w ciągu dwóch lat od daty wydania pozwolenia lub w terminie ustalonym w pozwoleniu,
- 2) budowa została przerwana na okres dłuższy niż dwa lata.

Art. 18. Nadzór i kontrolę nad wykonywaniem górniczych robót budowlanych sprawują urzędy górnicze na podstawie przepisów prawa górniczego i przepisów o urządach górniczych.

Art. 19. 1. Okręgowe urzędy górnicze wydają decyzje niezbędne do zapewnienia przestrzegania prawa i zachowania warunków pozwolenia na budowę.

2. Okręgowy urząd górniczy orzeka o utracie ważności pozwolenia na budowę w razie istotnego naruszenia prawa lub samowolnego odstąpienia od warunków określonych w pozwoleniu albo jeżeli tego wymagają interes społeczny, względy bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrona wyrobisk górniczych i powierzchni.

Dział III

Obszar górniczy.

Art. 20. 1. Obszar górniczy określa przestrzeń, w granicach której przedsiębiorstwo górnicze uprawnione jest do wydobywania oznaczonej kopaliny ze złoża.

2. Obszar górniczy tworzy się dla każdej kopaliny osobno, chociażby złoża różnych kopaliny występowały w bezpośrednim sąsiedztwie.

Art. 21. 1. Podstawą utworzenia obszaru górniczego jest dokumentacja geologiczna złoża, sporządzona zgodnie z obowiązującymi przepisami.

2. Prezes Centralnego Urzędu Geologii określi zasady i sposób sporządzania dokumentacji geologicznej złoża, wymaganej dla utworzenia obszaru górniczego.

3. Dla kopaliny bitumicznych w stanie gazowym i płynnym oraz dla solanek obszar górniczy może być utworzony, jeżeli można przewidywać, że udostępnienie złoża da wydobyć o znaczeniu gospodarczym.

Art. 22. 1. Rozpoczęcie budowy zakładu górniczego i wydobywania kopaliny może nastąpić dopiero po utworzeniu obszaru górniczego.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy kopaliny bitumicznych w stanie gazowym i płynnym oraz solanek, jeżeli ze względów technicznych lub gospodarczych uzasadnione jest rozpoczęcie eksploatacji złoża przed utworzeniem obszaru górniczego.

Art. 23. 1. Obszar górniczy tworzy właściwy minister, który uzgadnia z Prezesem Wyższego Urzędu Górniczego wielkość i położenie obszaru.

2. W zarządzeniu o utworzeniu obszaru górniczego określa się przewidywany zasięg wpływów eksploatacji złoża kopaliny na powierzchnię.

3. Po zakończeniu eksploatacji złoża właściwy minister znosi odpowiedni obszar górniczy, zawiadamiając o tym Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego.

4. Utworzenie i zniesienie obszaru górniczego wymaga uzgodnienia z właściwym terenowym organem administracji państwowej stopnia wojewódzkiego.

5. Zniesienie obszaru górniczego może nastąpić dopiero po zakończeniu rekultywacji terenów górniczych.

6. Rejestr obszarów górniczych prowadzi Wyższy Urząd Górniczy.

7. Rada Ministrów ustali w drodze rozporządzenia zasady i sposób tworzenia, zmiany i znoszenia obszarów górniczych oraz prowadzenia ich rejestru.

Art. 24. Granicami obszaru górniczego są linie na powierzchni i przechodzące przez nie płaszczyzny pionowe, sięgające do głębokości złoża z uwzględnieniem jego ukształtowania.

Art. 25. 1. Okręgowy urząd górniczy może zarządzić wytyczenie granic obszaru górniczego na powierzchni na całym obwodzie obszaru bądź tylko na pewnej jego części.

2. Okręgowy urząd górniczy zarządzi wytyczenie granic obszaru górniczego na wniosek:

- 1) przedsiębiorstwa górniczego, uprawnionego do eksploatacji złoża w granicach tego obszaru górniczego,
- 2) przedsiębiorstwa górniczego, uprawnionego do eksploatacji złoża w granicach sąsiedniego obszaru górniczego lub
- 3) właścicieli albo posiadaczy nieruchomości położonych w obrębie obszaru górniczego.

3. Wniosek określony w ust. 2 powinien być uzasadniony istotną potrzebą wytyczenia granic obszaru górniczego.

Art. 26. Koszty wytyczenia granic obszarów górniczych i umieszczenia znaków granicznych ponoszą przedsiębiorstwa górnicze uprawnione do eksploatacji złóż w granicach tych obszarów.

Art. 27. 1. Wytyczenia granic obszaru górniczego i umieszczenia górniczych znaków granicznych dokonuje mierniczy górniczy.

2. Mierniczy górniczy, dokonujący wytyczenia granic obszaru górniczego, ma prawo wstępu na nieruchomości celem przeprowadzenia czynności związanych z wytyczeniem granic.

Art. 28. Przedsiębiorstwu górniczemu służy prawo do nieodpłatnego umieszczenia górniczych znaków granicznych na nieruchomościach w celu wytyczenia granic obszaru górniczego.

Art. 29. Za szkody wyrządzone przy wytyczeniu granic obszaru górniczego i umieszczeniu znaków granicznych odpowiadają przedsiębiorstwa górnicze eksploatujące te obszary na zasadach określonych w przepisach o odszkodowaniu i naprawianiu szkód powstałych przy wykonywaniu pomiarów geodezyjnych.

Dział IV

Prawa wynikające z eksploatacji złóż kopaliny

Rozdział I

Przepisy ogólne.

Art. 30. Przedsiębiorstwu górniczemu służy wyłączne prawo do wydobywania kopaliny ze złoża w granicach określonego obszaru górniczego.

Art. 31. 1. Przedsiębiorstwo górnicze może wykonywać pod powierzchnią wszelkiego rodzaju roboty, budowle i urządzenia, potrzebne do wydobywania kopaliny.

2. Wykonywanie robót, budowli i urządzeń wymienionych w ust. 1 pod powierzchnią terenów zajmowanych przez organy wojskowe lub bezpieczeństwa publicznego wymaga zezwolenia tych organów.

Art. 32. 1. Spod eksploatacji górniczej może być wyłączone złożo kopaliny z części obszaru górniczego, jeżeli tego wymaga zachowanie rzeczy posiadającej szczególną wartość dla badań naukowych lub wartość zabytkową albo gdy przemawiają za tym inne ważne względy społeczne.

2. O wyłączeniu, na wniosek zainteresowanego ministra lub terenowego organu administracji państwowej stopnia wojewódzkiego, postanawia minister, któremu podlega przedsiębiorstwo górnicze eksploatujące złożo.

Art. 33. W zakresie stosowania do zakładów górniczych przepisów prawa budowlanego, prawa wodnego, przepisów kolejowych, przepisów o gospodarce wodnej, energetycznej i gazowniczej oraz o dozorcze technicznym urzędy górnicze wydają decyzje po uzgodnieniu z organami administracji państwowej określonymi w tych przepisach według zasad i w trybie, jakie określili Prezes Rady Ministrów.

Art. 34. 1. Przedsiębiorstwo górnicze jest obowiązane wykorzystywać nadające się do zagospodarowania wody kopalniane do celów pitnych i przemysłowych, stosownie do powszechnie obowiązujących przepisów w tym zakresie.

2. Przedsiębiorstwo górnicze ma prawo bezpłatnego korzystania z wody kopalnianej na potrzeby zakładu górniczego i swoich pracowników, a także w celu zaopatrywania w wodę poszkodowanych wskutek zaniku wody, spowodowanego robotami górniczymi.

3. Korzystanie z wody kopalnianej przez przedsiębiorstwo górnicze dla celów nie wymienionych w ust. 2, jak też korzystanie z tej wody przez inne osoby podlega przepisom prawa wodnego.

4. Właściciel i posiadacz nieruchomości nie mogą sprzeciwić się odprowadzaniu wody kopalnianej przez ich nieruchomości, o ile odprowadzanie jest niezbędne ze względów technicznych i wykonywane jest zgodnie z wymaganiami techniki.

Art. 35. 1. Jednostka uprawniona do wydobywania określonej kopaliny jest obowiązana — jeżeli jest to gospodarczo uzasadnione — wydobywać kopaliny towarzyszące, w tym również kopaliny, których wydobywanie nie podlega przepisom prawa górniczego, określone w zatwierdzonej dokumentacji geologicznej.

2. Niepodjęcie eksploatacji kopaliny towarzyszącej może nastąpić pod warunkiem zabezpieczenia kopaliny dla umożliwienia przyszłej jej eksploatacji.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się, w wypadkach gdy zabezpieczenie kopaliny towarzyszącej dla przyszłej jej eksploatacji jest gospodarczo nieuzasadnione.

Art. 36. 1. Kto wydobywając kopalinę wydobył ubocznie inną kopalinę, obowiązany jest zgłosić o tym okręgowemu urzędowi górniczemu, który zawiadomi uprawnionego do jej wydobywania. Uprawniony może rozporządzić tą kopalnią w ciągu 2 tygodni od daty otrzymania zawiadomienia, pod warunkiem zwrotu kosztów jej wydobywania.

2. Jeżeli zawiadomienie uprawnionego o wydobywaniu ubocznie innej kopaliny jest niemożliwe albo jeżeli uprawniony nie rozporządzi tą kopalnią w terminie wskazanym w ust. 1, ten, kto wydobył ubocznie kopalinę, powinien rozporządzić nią zgodnie z decyzją okręgowego urzędu górniczego, podjętą w porozumieniu z właściwym terenowym organem administracji państwowej stopnia wojewódzkiego.

Rozdział II

Stosunek przedsiębiorstwa górniczego do właściciela (posiadacza) nieruchomości.

Art. 37. 1. Jeżeli przepis szczególny wymaga zezwolenia na istotną zmianę gospodarczego charakteru nieruchomości położonej w obrębie terenu górniczego bądź na wzniesienie lub przebudowę na tej nieruchomości trwałych budowli i urządzeń nie wchodzących w skład zakładu górniczego, udzielenie tego zezwolenia może nastąpić tylko po uzgodnieniu z okręgowym urzędem górniczym. Zezwolenie może być uzależnione od spełnienia warunków technicznych określonych przez okręgowy urząd górniczy.

2. Prezes Rady Ministrów w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami ustali w drodze zarządzenia tryb postępowania przy uzgadnianiu, o którym mowa w ust. 1.

Art. 38. 1. Nieruchomość niezbędna do wykonania planowych zadań przedsiębiorstwa górniczego w zakresie pomiarów górniczych, zapewnienia bezpieczeństwa lub ciągłości ruchu zakładu górniczego oraz wydobywania kopaliny sposobem otworów wiertniczych, a także sposobem odkrywkowym, jeżeli możliwe jest i gospodarczo uzasadnione późniejsze przywrócenie terenu odkrywkli do stanu gospodarczej użyteczności, może być zajęta przez przedsiębiorstwo górnicze na czas oznaczony (czasowe zajęcie nieruchomości).

2. Czasowe zajęcie nieruchomości określonej w ust. 1 następuje na zasadzie zezwolenia udzielonego przez okręgowy urząd górniczy właściwy ze względu na miejsce położenia nieruchomości. Zezwolenia na czasowe zajęcie nieruchomości obejmującej budynki mieszkalne udziela okręgowy urząd górniczy w porozumieniu z właściwym terenowym organem administracji państwowej stopnia wojewódzkiego. Zezwolenia na czasowe zajęcie nieruchomości

państwowego gospodarstwa leśnego udziela okręgowy urząd górniczy w porozumieniu z właściwym organem państwowego gospodarstwa leśnego.

3. W przypadkach określonych w ust. 1 przedsiębiorstwo górnicze obowiązane jest zaproponować właścicielowi (posiadaczowi) nieruchomości zawarcie umowy co do umożliwienia przedsiębiorstwu wykonania na nieruchomości zadań określonych w ust. 1. W przypadku niezawarcia umowy w ciągu miesiąca przedsiębiorstwo może zgłosić wniosek do okręgowego urzędu górniczego o udzielenie zezwolenia na czasowe zajęcie nieruchomości.

4. W zezwoleniu określa się nieruchomość podlegającą zajęciu, cel zajęcia nieruchomości oraz datę i czas trwania zajęcia.

5. Czasowe zajęcie nieruchomości na podstawie zezwolenia okręgowego urzędu górniczego nie może trwać dłużej niż trzy lata, o ile prawo górnicze nie stanowi inaczej.

Art. 39. Okręgowy urząd górniczy może przedłużyć czasowe zajęcie nieruchomości na podstawie zezwolenia, nie więcej jednak niż o dwa lata, jeżeli cel, dla którego zajęto nieruchomość, nie mógł być osiągnięty w czasie określonym w zezwoleniu z przyczyn szczególnych, a nieprzedłużenie czasowego zajęcia mogłoby spowodować znaczną szkodę.

Art. 40. W razie zagrożenia bezpieczeństwa zakładu górniczego lub jego ruchu albo bezpieczeństwa urządzeń użyteczności publicznej, życia lub zdrowia ludzkiego w związku z ruchem zakładu górniczego okręgowy urząd górniczy może zezwolić na niezwłoczne zajęcie przez przedsiębiorstwo górnicze nieruchomości potrzebnych do usunięcia zagrożenia i jego skutków (tymczasowe zajęcie nieruchomości). Przepis art. 38 ust. 2 i 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 41. Przedsiębiorstwo górnicze obowiązane jest w ciągu miesiąca od dnia tymczasowego zajęcia nieruchomości wydać ją uprawnionemu.

Art. 42. Okręgowy urząd górniczy może przedłużyć tymczasowe zajęcie nieruchomości, jeżeli przedsiębiorstwo górnicze przed upływem okresu trwania zajęcia wystąpiło z wnioskiem o zezwolenie na czasowe zajęcie nieruchomości na podstawie art. 38.

Art. 43. Odmowa zezwolenia na czasowe zajęcie nieruchomości powoduje wygaśnięcie zezwolenia wydanego na podstawie art. 40 i 42 oraz obowiązek przedsiębiorstwa górniczego niezwłocznego wydania tymczasowo zajętej nieruchomości uprawnionemu.

Art. 44. W przypadkach, o których mowa w art. 38 i 40, zezwolenie na czasowe lub tymczasowe zajęcie nieruchomości zajmowanych przez organy wojskowe lub bezpieczeństwa publicznego wydaje okręgowy urząd górniczy po uprzednim uzyskaniu zgody tych organów.

Art. 45. Wnieście odwołania nie wstrzymuje wykonania decyzji okręgowego urzędu górniczego, wydanej na podstawie art. 38, 39, 40 lub 42.

Art. 46. 1. Przedsiębiorstwo górnicze uprawnione jest w granicach umowy lub udzielonego zezwolenia do wykonywania na zajętej czasowo lub tymczasowo nieruchomości wszelkich czynności uzasadnionych ze względu na cel, dla którego nieruchomość zajęta.

2. Przedsiębiorstwo górnicze nie może wznosić na zajętej nieruchomości trwałych budowli i urządzeń.

Art. 47. 1. Przedsiębiorstwo górnicze obowiązane jest przez cały okres czasowego lub tymczasowego zajęcia nieruchomości wypłacać właścicielowi (posiadaczowi) nie-

ruchomości corocznie wynagrodzenie za pozbawienie go użytkowania nieruchomości w wysokości przeciętnego rocznego czystego dochodu, jaki nieruchomość przynosiła w ciągu ostatnich pięciu lat przed jej zajęciem, a ponadto po upływie okresu zajęcia przywrócić zajętą nieruchomość (art. 38) do stanu gospodarczej użyteczności lub zapłacić odszkodowanie za szkody w niej wyrządzone.

2. Do zawarcia umowy, o której mowa w art. 38 ust. 3, stosuje się odpowiednio przepisy ust. 1 oraz art. 38 ust. 4, przy tym wysokość wynagrodzenia należy ustalić w umowie, która nie może zastrzegać dla właściciela (posiadacza) nieruchomości wyższego wynagrodzenia aniżeli należne na podstawie ust. 1.

Art. 48. 1. Przedsiębiorstwo górnicze ma prawo korzystania z wód powierzchniowych potrzebnych dla ruchu zakładu górniczego.

2. W przypadku współbiegania się kilku przedsiębiorstw górniczych o prawo korzystania z wody powierzchniowej okręgowy urząd górniczy określa przedsiębiorstwo uprawnione do korzystania z wody powierzchniowej lub sposób współkorzystania z niej przez ubiegające się przedsiębiorstwa.

Dział V

Ochrona terenów górniczych.

Rozdział I

Przepisy ogólne.

Art. 49. Przez teren górniczy rozumie się ogół nieruchomości i ich części składowych objętych granicami jednego lub kilku obszarów górniczych i zasięgiem wpływów na powierzchnię eksploatacji górniczej złóż w tych obszarach.

Art. 50. 1. Tereny górnicze podlegają ochronie stosownie do przepisów prawa górniczego oraz przepisów szczególnych regulujących ochronę środowiska i ochronę obiektów specjalnych.

2. Ochrona terenów górniczych obejmuje w szczególności nieruchomości, budynki lub inne części składowe nieruchomości wraz z przynależnościami, a także urządzenia służące do doprowadzania lub odprowadzania wody, gazu, prądu elektrycznego, linie kolejowe oraz inne podobne urządzenia połączone z nieruchomością.

3. Ochrona terenów górniczych polega na:

- 1) zapobieganiu powstawaniu szkód w środowisku, w obiektach i urządzeniach położonych na tych terenach przez stosowanie w terminie technicznie możliwym i gospodarczo uzasadnionym odpowiedniej profilaktyki,
 - 2) naprawianiu szkód górniczych,
 - 3) rekultywacji terenów górniczych.
4. Rada Ministrów w drodze rozporządzenia określa szczegółowe zasady ochrony terenów górniczych.

Art. 51. Obowiązek ochrony terenu górniczego obciąża przedsiębiorstwo górnicze, prowadzące eksploatację złoża kopaliny w granicach obszaru górniczego położonego na tym terenie.

Art. 52. 1. Przedsiębiorstwo górnicze sporządza program ochrony terenów górniczych, który podlega uzgodnieniu z właściwym terenowym organem administracji państwowej stopnia wojewódzkiego i z właściwym okręgowym urzędem górniczym.

2. Program ochrony terenów górniczych jest podstawą działalności przedsiębiorstwa górniczego w sprawach wymienionych w art. 50 i art. 51.

3. Działalność gospodarcza, w szczególności inwestycyjna, podejmowana na terenach górniczych nie może naruszać ustaleń przyjętych w programie ochrony tych terenów ani ograniczać realizacji zadań z zakresu ochrony terenów górniczych.

4. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego, w porozumieniu z Ministrem Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska oraz innymi właściwymi ministrami, określa zasady sporządzania oraz tryb i organy powołane do zatwierdzania programów ochrony terenów górniczych.

Rozdział II

Zapobieganie szkodom górniczym i ich naprawa.

Art. 53. 1. Szkodą górniczą jest szkoda powstała wskutek robót górniczych w nieruchomości, budynku lub innej części składowej nieruchomości, a także w urządzeniach służących do doprowadzania lub odprowadzania wody, gazu, prądu elektrycznego oraz w liniach kolejowych i w innych podobnych urządzeniach połączonych z nieruchomością, bez względu na to, czy szkodę można było przewidzieć oraz czy ktokolwiek ponosi winę uszkodzenia.

2. Szkoda w urządzeniach podziemnych zakładu górniczego powstała wskutek robót górniczych własnych nie jest szkodą górniczą.

Art. 54. Powstanie szkody górniczej powoduje obowiązek jej naprawienia w granicach przewidzianych przez prawo górnicze.

Art. 55. Naprawienie szkody górniczej polega na przywróceniu uszkodzonej wskutek robót górniczych nieruchomości, budynku lub innej części składowej nieruchomości, a także urządzeń służących do doprowadzania lub odprowadzania wody, gazu, prądu elektrycznego oraz linii kolejowych i innych podobnych urządzeń połączonych z nieruchomością, do stanu poprzedniej użyteczności z uwzględnieniem potrzeb gospodarki planowej, chyba że prawo górnicze stanowi inaczej.

Art. 56. Przepisy o naprawie szkód górniczych stosuje się odpowiednio do działalności, określonej w art. 50 ust. 3 pkt 1.

Art. 57. 1. Jeżeli przywrócenie do stanu poprzedniej użyteczności uszkodzonego wskutek robót górniczych budynku lub innej części składowej nieruchomości jest technicznie lub gospodarczo nieuzasadnione, naprawienie szkody polega na odtworzeniu w drodze budownictwa zastępczego przedmiotu tego samego rodzaju i tej samej użyteczności.

2. W drodze budownictwa zastępczego, o którym mowa w ust. 1, może nastąpić również naprawa przewidywanej szkody górniczej, w wypadku gdy zabezpieczenie budynku lub innej części składowej nieruchomości przed powstaniem tej szkody i przewidywana jej naprawa, zgodnie z przepisami art. 55, łącznie z kosztami utrzymania, byłyby gospodarczo nieuzasadnione.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do urządzeń, wymienionych w art. 53 ust. 1.

Art. 58. Jeżeli wykonanie w drodze budownictwa zastępczego budynku lub innej części składowej nieruchomości oraz urządzeń wymienionych w art. 53 ust. 1, należących do organu administracji państwowej, Instytucji państwowej lub przedsiębiorstwa państwowego, jest gospodarczo nieuzasadnione, poszkodowany otrzymuje odszkodowanie pieniężne, stanowiące równowartość kosztów rozbioru i usunięcia uszkodzonego budynku lub innej części składowej nieruchomości albo urządzeń, o których mowa

w art. 53 ust. 1, po potrąceniu równowartości materiałów uzyskanych z rozbiórki,

Art. 59. 1. Jeżeli przywrócenie do stanu poprzedniej użyteczności uszkodzonej wskutek robót górniczych nieruchomości, budynku lub innej części składowej nieruchomości, która nie należy do organu administracji państwowej, instytucji państwowej lub przedsiębiorstwa państwowego, jest technicznie lub gospodarczo nieuzasadnione, naprawienie szkody górniczej polega na zapłacie odszkodowania pieniężnego, o ile prawo górnicze nie stanowi inaczej.

2. Odszkodowanie za:

- 1) dom jednorodzinny,
- 2) mały dom mieszkalny,
- 3) dom mieszkalno-pensjonatowy,
- 4) dom letniskowy,
- 5) dom stanowiący własność spółdzielni mieszkaniowej,
- 6) budynek gospodarstwa rolnego, hodowlanego lub ogrodniczego,
- 7) budynek przeznaczony do wykonywania rzemiosła lub handlu

powinno stanowić równowartość kosztów odtworzenia uszkodzonego budynku, zmniejszoną stosunkowo do stopnia jego zużycia lub zniszczenia przed powstaniem szkody górniczej.

3. Odszkodowanie za inny budynek mieszkalny niż określony w ust. 2 powinno stanowić równowartość przeciętnych kosztów wybudowania domu jednorodzinnego w miejscu powstania szkody górniczej. Odszkodowanie to nie może jednak przekraczać technicznej wartości budynku według jego stanu przed powstaniem szkody górniczej.

4. Odszkodowanie za budynki mieszkalne położone w miastach może być podwyższone najwyżej o jedną piątą ze względu na szczególnie dogodne miejsce położenia budynku.

5. Do ustalenia odszkodowania za uszkodzone urządzenia, budynki gospodarcze, usługowe i inne niemieszkalne niż wymienione w ust. 2—4 oraz za uszkodzone samodzielne lokale mieszkalne w domach stanowiących własność Państwa, jeżeli własność tych lokali przeniesiona została na osoby fizyczne — stosuje się odpowiednio przepisy ust. 2.

6. Odszkodowanie za nie dające się usunąć uszkodzenie działki przeznaczonej pod budowę domu określonego w ust. 2 ustala się na zasadach ustalonych w przepisach o wyłączeniu nieruchomości.

7. Odszkodowanie za nie dające się usunąć uszkodzenie gruntu rolnego lub leśnego ustala się na podstawie równowartości zmniejszenia się rocznego przychodu z gruntu na skutek szkody górniczej w stosunku do przeciętnego rocznego przychodu z tego gruntu z ostatnich trzech lat przed powstaniem szkody. Rada Ministrów ustala w drodze rozporządzenia sposób obliczenia odszkodowania.

8. W przypadkach określonych w ust. 6 i 7 naprawienie szkody górniczej może nastąpić przez dostarczenie uszkodzanemu przez przedsiębiorstwo górnicze gruntu lub działki tego samego rodzaju z odpowiednim wyrównaniem różnicy wartości w pieniądzu.

9. Przyznanie odszkodowania pieniężnego, o którym mowa w ust. 2—5, może nastąpić po wydaniu decyzji o rozbiórce uszkodzonego budynku.

10. Rada Ministrów ustala w drodze rozporządzenia sposób wypłaty odszkodowań pieniężnych za szkody górnicze.

Art. 60. Jeżeli przywrócenie do stanu poprzedniej użyteczności uszkodzonych wskutek robót górniczych obiektów budowlanych określonych w art. 59 ust. 1—5 jest niecelowe ze względu na ustalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, wówczas naprawienie szkody górniczej polega na zapłacie przez przedsiębiorstwo górnicze odszkodowania pieniężnego w wysokości różnicy pomiędzy wartością budynku przed powstaniem szkody górniczej a wartością budynku uszkodzonego wskutek robót górniczych.

Art. 61. 1. Odszkodowanie pieniężne za szkodę górniczą wolne jest od podatków i wszelkich obciążeń publicznych.

2. Osobom, którym zostało przyznane odszkodowanie na podstawie art. 59, przysługuje pierwszeństwo przed wszystkimi innymi uprawnionymi do nabycia domu mieszkalnego lub działki budowlanej sprzedawanych przez Państwo oraz pierwszeństwo do uzyskania przydziału materiałów budowlanych w przypadku rozpoczęcia budowy domu jednorodzinnego lub budynku gospodarczego w gospodarstwie rolnym.

Art. 62. Budynki lub inne części składowe nieruchomości oraz urządzenia, o których mowa w art. 53 ust. 1, wznoszone w ramach budownictwa zastępczego, stanowią własność Państwa, z wyjątkiem wznoszonych zastępczo budynków i lokali określonych w art. 59 ust. 2 i 5, które stanowią własność indywidualną lub spółdzielczą.

Art. 63. 1. Naprawienie szkody górniczej w zasiewach i uprawach polega na zapłacie odszkodowania pieniężnego.

2. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia zasady ustalania i tryb wypłaty odszkodowania za zasiewy i uprawy uszkodzone wskutek robót górniczych.

Art. 64. 1. Jeżeli wskutek robót górniczych nastąpi trwały zanik wody albo utrata jej przydatności do użytku ludności lub dla potrzeb inwentarza, naprawienie szkody górniczej polega na budowie studni lub innych urządzeń zapewniających trwałe zaopatrzenie ludności w odpowiednią ilość wody do użytku domowego i dla potrzeb inwentarza, co najmniej według stanu z okresu bezpośrednio przed powstaniem szkody.

2. W razie gdy względy racjonalnej gospodarki wymagają budowy urządzeń zbiorowego zaopatrzenia w wodę, przedsiębiorstwo górnicze jest obowiązane zapewnić nakłady stanowiące udział w kosztach budowy takich urządzeń.

Art. 65. W przypadku wystąpienia szkody górniczej w nieruchomościach, budynkach lub innych częściach składowych nieruchomości, uznanych za dobra kulturalne i podlegających ochronie na podstawie przepisów szczególnych, o zakresie i sposobie naprawy szkody orzeka komisja do spraw szkód górniczych po zasięgnięciu opinii właściwego organu ochrony.

Art. 66. Obowiązek naprawienia szkody górniczej przez przedsiębiorstwo górnicze nie istnieje w przypadku, gdy szkoda wynikła w nieruchomości, której gospodarczy charakter zmieniono w sposób istotny bez zezwolenia wymaganego prawem, albo gdy szkoda wynikła w trwałych budowach i urządzeniach wzniesionych lub przebudowanych bez zezwolenia wymaganego prawem lub niezgodnie z warunkami określonymi w zezwoleniu (art. 37).

Art. 67. Organy administracji państwowej, instytucje państwowe i przedsiębiorstwa państwowe są obowiązane naprawiać szkody górnicze w należących do nich nieruchomościach, budynkach lub innych częściach składowych nieruchomości, a także w urządzeniach służących do do-

prowadzania lub odprowadzania wody, gazu, prądu elektrycznego oraz w liniach kolejowych, w liniach i urządzeniach telekomunikacyjnych i w innych podobnych urządzeniach połączonych z nieruchomością, na zasadach bilansowania i zlecenia robót budowlano-montazowych.

Art. 68. 1. Jeżeli szkoda górnicza powstała w nieruchomości, budynku lub innej części składowej nieruchomości, która nie należy do organu administracji państwowej, instytucji państwowej lub przedsiębiorstwa państwowego, do naprawienia szkody (art. 55) obowiązane jest przedsiębiorstwo górniczne, eksploatujące złożo kopaliny w dniu ujawnienia się szkody. Jeżeli szkodę spowodowały roboty górniczne prowadzone przez kilka przedsiębiorstw górnicznych, ustalenie przedsiębiorstwa obowiązanego do naprawienia szkody następuje w drodze orzeczenia komisji do spraw szkód górnicznych, o ile strony nie zawarły co do tego ugody. Właściwe terenowe organy administracji państwowej obowiązane są do czuwania nad prawidłową naprawą szkód górnicznych i do zapewnienia warunków wykonania planów napraw.

2. Jeżeli łącznie z naprawieniem szkód górnicznych powinny być wykonane w uszkodzonym budynku lub urządzeniu inne roboty z powodu konieczności przeprowadzenia przebudowy, remontu itp., komisja do spraw szkód górnicznych może zwolnić przedsiębiorstwo górniczne odpowiedzialne za szkodę górniczną od obowiązku wykonania naprawy tej szkody, ustalając kwotę, którą przedsiębiorstwo górniczne wypłaci na koszty wykonania naprawy szkody górnicznej.

3. Przedsiębiorstwo górniczne może na wniosek poszkodowanego upoważnić go do wykonania naprawy szkody górnicznej przez przywrócenie do stanu poprzedniej użyteczności, na rachunek przedsiębiorstwa do wysokości ustalonych kosztów naprawy.

Art. 69. Koszty naprawienia szkody górnicznej ponosi przedsiębiorstwo górniczne eksploatujące w dniu ujawnienia szkody złożo w granicach obszaru górniczego, w obrębie którego prowadzone były roboty górniczne powodujące szkodę.

Art. 70. Jeżeli szkodę spowodowały roboty górniczne prowadzone przez kilka przedsiębiorstw górnicznych, ponoszą one koszty naprawienia tych szkód solidarnie, rozliczając pomiędzy sobą koszty w równych częściach, o ile nie jest możliwe ustalenie ich stosunkowego udziału w spowodowaniu szkody.

Art. 71. Rada Ministrów określa w drodze rozporządzenia:

- 1) zasady i zakres stosowania budownictwa zastępczego oraz wypadki stosowania tego budownictwa zamiast odszkodowania określonego w art. 59,
- 2) sposób pokrywania kosztów budownictwa zastępczego oraz przypadki, zasady i zakres współuczestniczenia w tych kosztach jednostek gospodarki społecznej, na rzecz których realizowane jest budownictwo zastępcze.

Art. 72. Koszty wznoszenia w ramach budownictwa zastępczego budynków i lokali, określonych w art. 59 ust. 2 i 5, oraz koszty związane z zapewnieniem terenów budownictwa zastępczego i ich uzbrojenia, a także koszty rozbiórki obiektów, w miejsce których realizowane jest budownictwo zastępcze, ponosi przedsiębiorstwo górniczne, z tym że:

- 1) poszkodowany jest obowiązany zwrócić przedsiębiorstwu górnicznemu, na warunkach określonych w przepisach o spłacie kredytów bankowych udzielanych na nowe budownictwo mieszkaniowe lub gospodarcze,

część kosztów odpowiadającą różnicy pomiędzy kosztami budownictwa zastępczego a wysokością odszkodowania pieniężnego ustalonego na podstawie art. 59,

- 2) kwota stanowiąca różnicę kosztów określonych w pkt 1 podlega zabezpieczeniu hipotecznemu na nieruchomości, na której wzniesiono nowe objekty. Podstawę wpisu hipoteki stanowi ostateczne orzeczenie komisji do spraw szkód górnicznych, ustalające naprawienie szkody górnicznej w formie budownictwa zastępczego oraz różnicę kosztów podlegającą zwrotowi.
- 3) przedsiębiorstwo górniczne ponosi koszty rozbiórki obiektów po potrąceniu równowartości materiałów uzyskanych z rozbiórki.

Art. 73. Roszczenia z tytułu szkody górnicznej nie mogą być dochodzone po upływie trzech lat od dnia ujawnienia się szkody. Okres ten dla szkody górnicznej w zasiewach i uprawach wynosi jeden rok.

Art. 74. 1. W sprawach unormowanych niniejszym rozdziałem orzekają komisje do spraw szkód górnicznych; w pierwszej instancji — okręgowe komisje do spraw szkód górnicznych przy okręgowych urzędach górnicznych, w drugiej instancji — Odwoławcza Komisja do Spraw Szkód Górnicznych przy Wyższym Urzędzie Górnicznym.

2. Rada Ministrów określa w drodze rozporządzenia skład i sposób powoływania komisji do spraw szkód górnicznych, ich organizację oraz siedziby i właściwość miejscową, kwalifikacje oraz zasady wynagradzania członków i pracowników komisji, a także przepisy o postępowaniu przed komisjami w zakresie nie unormowanym przepisami Kodeksu postępowania administracyjnego.

Art. 75. 1. Odwoławcza Komisja do Spraw Szkód Górnicznych jest organem wyższego stopnia w stosunku do okręgowych komisji do spraw szkód górnicznych.

2. Nadzór nad komisjami do spraw szkód górnicznych sprawuje Prezes Wyższego Urzędu Górniczego.

3. W ramach sprawowanego nadzoru Prezes Wyższego Urzędu Górniczego może:

- 1) uchylać ostateczne orzeczenia komisji do spraw szkód górnicznych na zasadach określonych w Kodeksie postępowania administracyjnego,
- 2) udzielać komisjom wytycznych w zakresie orzecznictwa w sprawach o szkody górniczne.

Art. 76. Osobom, którym nie służy roszczenie o naprawienie szkody górnicznej z przyczyn określonych w art. 66, Prezes Wyższego Urzędu Górniczego może przyznać prawo do naprawienia tej szkody, jeżeli przemawiają za tym wyjątkowo ważne względy społeczne. Wysokość świadczeń z tego tytułu nie może naruszać zasad ustalonych w tym zakresie w prawie górnicznym.

Art. 77. 1. Komisja do spraw szkód górnicznych wszczyna postępowanie na wniosek osoby zainteresowanej, przedsiębiorstwa górniczego, właściwego terenowego organu administracji państwowej stopnia podstawowego lub urzędu górniczego, a także z urzędu.

2. Postępowanie przed komisjami do spraw szkód górnicznych toczy się według przepisów o postępowaniu administracyjnym, o ile prawo górniczne lub przepisy na nim oparte nie stanowią inaczej.

Art. 78. 1. Orzeczenie komisji do spraw szkód górnicznych ustala:

- 1) rodzaj i rozmiar szkody górnicznej zaistniałej lub przewidywanej oraz osobę poszkodowanego,

- 2) sposób i zakres naprawienia szkody górniczej lub zastosowania budownictwa zastępczego, o którym mowa w art. 57 ust. 2,
- 3) osobę obowiązaną do naprawienia szkody górniczej,
- 4) koszty naprawienia szkody górniczej i przedsiębiorstwo górnicze obowiązane do zapłaty tych kosztów,
- 5) termin wykonania orzeczenia.

2. W uzasadnionych przypadkach komisja może na wniosek strony zmienić termin wykonania orzeczenia.

Art. 79. Komisja do spraw szkód górniczych może określić w orzeczeniu przybliżone koszty naprawienia szkody górniczej. W tym przypadku ostateczny koszt naprawienia szkody górniczej ustala komisja po wykonaniu orzeczenia.

Art. 80. Jeżeli po zakończeniu sprawy wynikła uzasadniona potrzeba wykonania dodatkowych robót albo zmiany sposobu naprawienia szkody górniczej, gdyż rozmiar szkody powiększył się do tego stopnia, że ustalony poprzednio sposób naprawienia byłby technicznie lub gospodarczo nieuzasadniony, komisja do spraw szkód górniczych może z urzędu lub na wniosek zainteresowanego wydać nowe orzeczenie, rozszerzające lub zmieniające ustalony zakres robót w celu naprawienia szkody górniczej oraz ustalające zakres zwiększenia się kosztów jej naprawienia.

Art. 81. 1. Jeżeli prawo górnicze nie stanowi inaczej, strony mogą zawrzeć ugodę co do sposobu i terminu naprawienia szkody górniczej. Ugoda nie może zawierać postanowień sprzecznych z prawem i powinna być zawarta w formie pisemnej.

2. Ugoda powinna zawierać ustalenia, o których mowa w art. 78.

3. Ugoda wymaga dla swej ważności zarejestrowania w komisji do spraw szkód górniczych na wniosek jednej ze stron, zgłoszony w ciągu 2 tygodni od dnia zawarcia ugody. Komisja odmówi zarejestrowania, jeżeli treść ugody lub forma jej zawarcia sprzeciwiają się prawu.

4. Ugoda zawarta zgodnie z ust. 1—3 stanowi tytuł egzekucyjny.

5. Do ugód stosuje się odpowiednio przepisy art. 78 ust. 2 i art. 80.

6. W sprawach o naprawienie szkody górniczej według przepisu art. 59 oraz w sprawach, o których mowa w art. 65, zawarcie ugody nie jest dopuszczalne.

Art. 82. 1. Komisja do spraw szkód górniczych może wydać zarządzenie tymczasowe celem zabezpieczenia nieruchomości, budynku lub innej części składowej nieruchomości przed rozszerzeniem się szkody górniczej. W zarządzeniu tymczasowym komisja określi termin jego wykonania oraz ustali, kto jest obowiązany do wykonania robót zabezpieczających.

2. Koszty wykonania zarządzenia wydanego na podstawie ust. 1 ponosi tymczasowo przedsiębiorstwo górnicze do czasu wydania orzeczenia w sprawie.

3. Komisja do spraw szkód górniczych może zarządzeniem wydanemu na podstawie ust. 1 nadać moc natychmiastowej wykonalności.

Art. 83. 1. W przypadku zaniku wody wskutek robót górniczych komisja do spraw szkód górniczych wyda zarządzenie tymczasowe o obowiązku przedsiębiorstwa górniczego dostarczenia bezpłatnie poszkodowanym niezbędnej dla nich ilości wody do użytku domowego i dla potrzeb

inwentarza. W razie niemożności wykonania tego obowiązku przez przedsiębiorstwo górnicze do dostarczenia wody obowiązana jest właściwa jednostka organizacyjna powołana do zaopatrywania ludności w wodę na koszt przedsiębiorstwa górniczego.

2. Do zarządzenia tymczasowego wydanego na podstawie ust. 1 stosuje się odpowiednio przepis art. 82 ust. 3.

Art. 84. 1. W razie zagrożenia wskutek robót górniczych bezpieczeństwa i całości budynków lub innych części składowych nieruchomości, komisja do spraw szkód górniczych może w drodze orzeczenia nakazać wykonanie kotwienia zapobiegawczego lub innych robót zapobiegawczych. Orzeczenie to określi zakres wykonania kotwienia zapobiegawczego lub innych robót zapobiegawczych oraz osobę obowiązaną do wykonania tych robót. Przepis art. 82 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

2. Koszty kotwienia zapobiegawczego lub innych robót zapobiegawczych ponosi przedsiębiorstwo górnicze, którego roboty górnicze zagrażają bezpieczeństwu i całości budynków lub innych części składowych nieruchomości.

3. Do wykonania kotwienia lub innych robót zapobiegawczych stosuje się odpowiednio przepisy o naprawianiu szkód górniczych.

Art. 85. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia zasady i tryb egzekucji orzeczeń i tymczasowych zarządzeń komisji do spraw szkód górniczych.

Art. 86. 1. Przedsiębiorstwo górnicze wypłaca kwoty na pokrycie kosztów naprawienia szkody górniczej ustalone w prawomocnym orzeczeniu komisji do spraw szkód górniczych lub w ugodzie zarejestrowanej zgodnie z art. 81 temu, kto został zobowiązany do naprawienia szkody albo komu należne jest odszkodowanie pieniężne.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w przypadku wydania zarządzenia tymczasowego na podstawie art. 82 lub orzeczenia na podstawie art. 84.

Art. 87. Przedsiębiorstwo górnicze, w którego nieruchomości powstała szkoda górnicza wskutek jego własnych robót górniczych, obowiązane jest samo do naprawienia szkody bez orzekania o tym obowiązku przez komisję do spraw szkód górniczych.

Art. 88. Przewodniczący Komisji Planowania przy Radzie Ministrów w porozumieniu z Ministrem Finansów ustala sposób i tryb planowania w zakresie naprawiania szkód górniczych.

Art. 89. 1. Minister Finansów w porozumieniu z Przewodniczącym Komisji Planowania przy Radzie Ministrów i z zainteresowanymi ministrami ustala sposób tworzenia przez przedsiębiorstwa górnicze funduszy na pokrycie wszelkich kosztów naprawiania szkód górniczych, kosztów robót zabezpieczających, kotwienia zapobiegawczego i innych robót zapobiegawczych (fundusz szkód górniczych) oraz warunki i sposób dokonywania wypłaty sum z funduszu szkód górniczych.

2. Minister Finansów ustala w porozumieniu z Przewodniczącym Komisji Planowania przy Radzie Ministrów sposób pokrywania kosztów naprawiania szkód górniczych przez przedsiębiorstwa górnicze, które nie tworzą funduszu szkód górniczych.

Art. 90. 1. Przepisów niniejszego rozdziału nie stosuje się do szkód górniczych o szczególnie dużym zasięgu lub rozmiarze, zwłaszcza w postaci istotnego przeobrażenia terenu lub zaniku wody na znacznym terenie.

2. Ustalenie, że szkoda górnicza wystąpiła w szczególności dużym zasięgu lub rozmiarze (ust. 1), następuje w drodze uchwały Rady Ministrów, która równocześnie postanowi o sposobie naprawienia szkody i pokrycia kosztów.

3. W przypadkach określonych w ust. 1 i 2 komisja do spraw szkód górnicznych może wydać tymczasowe zarządzenie o obowiązku dostarczania wody stosownie do art. 83.

Rozdział III

Rekultywacja terenów górnicznych.

Art. 91. Tereny górniczne przekształcone w związku z działalnością górnictwem podlegają rekultywacji stosownie do przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych i o rekultywacji gruntów oraz zgodnie z przepisami prawa górniczego.

Art. 92. 1. Przedsiębiorstwo górnictwa jest obowiązane w miarę postępu eksploatacji złoża likwidować stopniowo wyrobiska górnictwa, przeprowadzać rekultywację gruntów i przygotować je do zagospodarowania stosownie do przepisów szczególnych.

2. Przedsiębiorstwo górnictwa przekazuje tereny zrehabilitowane organom właściwym do ich zagospodarowania.

Dział VI

Wydobywanie kopalin.

Rozdział I

Przepisy ogólne.

Art. 93. Kopaliny mogą być wydobywane jedynie z zachowaniem przepisów prawa górniczego i zgodnie z narodowymi planami gospodarczymi.

Art. 94. 1. Eksploatacja złoża kopaliny powinna być prowadzona w sposób gospodarczo uzasadniony, który zapewnia racjonalne wydobycie kopaliny i ogranicza możliwość powodzenia szkód górnicznych.

2. Przy eksploatacji złoża kopaliny należy mieć na względzie eksploatację sąsiednich złóż kopaliny oraz zapewnić możliwość wykorzystania odpadów powstałych przy eksploatacji.

Art. 95. Porzucenie złoża kopaliny w takich warunkach, że późniejsze jej wydobywanie staje się technicznie niemożliwe lub gospodarczo niecelowe, jest niedozwolone, z wyjątkiem przypadków, gdy wymaga tego inny ważniejszy interes społeczny, a przede wszystkim bezpieczeństwo życia i zdrowia ludzkiego.

Art. 96. 1. Przedsiębiorstwo górnictwa jest obowiązane jest przedsięwziąć środki niezbędne dla ochrony i wykorzystania zasobów złoża, jak również dla ochrony powierzchni oraz wód powierzchniowych i podziemnych, stosownie do obowiązujących przepisów oraz zasad techniki górnictwa.

2. Przedsiębiorstwo górnictwa jest obowiązane w toku budowy lub rozbudowy zakładu górnictwa oraz w toku eksploatacji złoża kopaliny prowadzić bieżącą ewidencję zasobów złoża stosownie do przepisów szczególnych.

Art. 97. Na terenach podlegających ochronie na mocy przepisów szczególnych mogą być prowadzone roboty górnictwa tylko w zakresie dopuszczalnym według tych przepisów.

Art. 98. Na wniosek zainteresowanego ministra lub terenowego organu administracji państwowej stopnia wo-

jewódzkiego minister właściwy ze względu na przedsiębiorstwo górnictwa może zakazać z uwagi na interes społeczny prowadzenia robót górnictwa na określonych terenach.

Rozdział II

Planowanie górnictwa.

Art. 99. 1. Przedsiębiorstwo górnictwa sporządza w nawiązaniu do wieloletnich planów produkcyjnych przedsiębiorstwa górnictwa i programu ochrony terenów górnictwa (art. 52) dla każdego zakładu górnictwa plan ruchu, który powinien w szczególności zapewniać:

- 1) prawidłowość wykonania przez zakład górnictwa zadań produkcyjnych,
- 2) bezpieczeństwo i higienę pracy załogi zakładu górnictwa,
- 3) prawidłową gospodarkę złożem,
- 4) ochronę budowli, urządzeń i wyrobisk zakładu górnictwa i sąsiednich zakładów górnictwa,
- 5) ochronę sąsiednich złóż kopaliny,
- 6) ochronę wód powierzchniowych i podziemnych,
- 7) ochronę powierzchni w związku z robotami górnictwa w zakresie uzasadnionym interesem społecznym oraz likwidację i zagospodarowanie wyrobisk odkrywanych w miarę postępu eksploatacji.

2. Przedsiębiorstwo górnictwa przedkłada plan ruchu do zatwierdzenia okręgowemu urzędowi górnictwa.

3. Okręgowy urząd górnictwa może nakazać zmianę planu ruchu ze względu na obowiązujące przepisy oraz zasady prawidłowej techniki górnictwa.

4. W przypadku braku decyzji okręgowego urzędu górnictwa w sprawie zatwierdzenia planu ruchu przed datą rozpoczęcia jego wykonywania przedsiębiorstwo górnictwa może przystąpić do wykonywania tego planu.

5. Prezes Wyższego Urzędu Górnictwa ustala w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami zasady sporządzania planu ruchu oraz tryb jego zatwierdzenia.

Art. 100. 1. Ruch zakładu górnictwa odbywa się według zatwierdzonego planu ruchu.

2. Zmiana lub uzupełnienie planu określonego w ust. 1 może nastąpić tylko w przypadkach zmiany naturalnych lub technicznych warunków wydobywania kopaliny i z zastrzeżeniem uprzedniego zatwierdzenia tych zmian i uzupełnień przez okręgowy urząd górnictwa.

Art. 101. W wyjątkowych przypadkach, gdy wskutek nieprzewidzianych okoliczności wyniknie potrzeba natychmiastowego odstąpienia od zatwierdzonego planu ruchu ze względu na bezpieczeństwo życia i zdrowia ludzkiego lub ochronę zakładu górnictwa, przedsiębiorstwo górnictwa może odstąpić od tego planu. Kierownictwo zakładu górnictwa jest obowiązane jest zawiadomić o tym w ciągu trzech dni okręgowy urząd górnictwa celem uzyskania jego zgody. W przypadku braku zgody okręgowego urzędu górnictwa dalszy ruch zakładu może być prowadzony tylko według zatwierdzonego planu.

Rozdział III

Ruch zakładu górnictwa.

Art. 102. 1. Ruch zakładu górnictwa powinien być prowadzony według zasad techniki górnictwa oraz w taki sposób, aby życie i zdrowie ludzkie ani interes społeczny nie były narażone na niebezpieczeństwo.

2. Przedsiębiorstwo górnicze obowiązane jest usunąć niezwłocznie spowodowane ruchem zakładu górniczego niebezpieczeństwo dla życia ludzkiego oraz dla interesu społecznego i przedsięwziąć wszelkie środki zabezpieczające na przyszłość.

Art. 103. Prezes Rady Ministrów wydaje w drodze rozporządzenia przepisy w sprawach:

- 1) bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach górniczych,
- 2) bezpieczeństwa pożarowego w zakładach górniczych,
- 3) filarów ochronnych,
- 4) nabywania, przechowywania i używania środków strzałowych w zakładach górniczych.

Art. 104. 1. Właściwi ministrowie wydają w porozumieniu z Prezesem Wyższego Urzędu Górniczego szczególne przepisy w sprawach prowadzenia ruchu i gospodarki złożem w podległych im zakładach górniczych.

2. Tryb wydawania przepisów technicznych o eksploatacji kolei zakładów górniczych normują przepisy o kolejach.

Art. 105. Przepisy wydane na podstawie art. 103 mogą określać szczególne wymagania techniki budowlanej ze względu na wpływ robót górniczych na powierzchnię.

Art. 106. Przedsiębiorstwo górnicze obowiązane jest zawiadomić okręgowy urząd górniczy co najmniej na 14 dni naprzód o zamierzonym rozpoczęciu albo wstrzymaniu w całości lub w części ruchu zakładu górniczego. W przypadku konieczności natychmiastowego wstrzymania ruchu zawiadomienie powinno być dokonane w ciągu 3 dni po wstrzymaniu ruchu.

Art. 107. 1. Kierownik ruchu zakładu górniczego obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić okręgowy urząd górniczy o każdym zaszłym w zakładzie górniczym wypadku lub o niebezpieczeństwie, zagrażającym interesowi społecznemu, w szczególności życiu lub zdrowiu ludzkiemu albo urządzeniom użyteczności publicznej.

2. O zdarzeniach określonych w ust. 1 kierownik ruchu zakładu górniczego obowiązany jest ponadto zawiadomić niezwłocznie inne właściwe organy państwowe.

Dział VII

Kierownictwo i dozór ruchu zakładu górniczego.

Art. 108. Ruch zakładu górniczego może być prowadzony tylko pod kierownictwem i dozorem osób, które uzyskały zatwierdzenie okręgowego urzędu górniczego.

Art. 109. 1. Przedsiębiorstwo górnicze jest obowiązane wyznaczyć dla każdego zakładu górniczego kierownika ruchu tego zakładu oraz w dostatecznej liczbie osoby sprawujące kierownictwo działów ruchu i dozór ruchu.

2. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego ustala sposób zgłaszania przez przedsiębiorstwa górnicze osób określonych w ust. 1 do okręgowego urzędu górniczego oraz zasady i tryb ich zatwierdzania przez te urzędy.

Art. 110. Przedsiębiorstwo górnicze obowiązane jest zgłosić okręgowemu urzędowi górniczemu osobę dyrektora (kierownika) przedsiębiorstwa górniczego oraz pracowników przedsiębiorstwa wyznaczonych do sprawowania nadzoru nad kierownictwem i dozorem ruchu zakładu górniczego z podaniem zakresu czynności tych osób.

Art. 111. Jednostka organizacyjna, która bezpośrednio nadzoruje i kontroluje działalność przedsiębiorstwa

górniczego, obowiązana jest zgłosić w okręgowym urzędzie górniczym dyrektora jednostki oraz tych swoich pracowników, którzy powołani są do sprawowania nadzoru nad kierownictwem i dozorem ruchu zakładu górniczego z podaniem zakresu czynności tych pracowników. Przepis powyższy nie dotyczy ministerstw i urzędów centralnych.

Art. 112. Okręgowy urząd górniczy może nakazać ustanowienie szczególnych stanowisk kierownictwa i dozoru ruchu zakładu górniczego, jeżeli zachodzi tego potrzeba ze względu na warunki bezpieczeństwa.

Art. 113. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego w porozumieniu z właściwymi ministrami określa warunki ogólne, naukowe i zawodowe, jakie powinny spełniać osoby mające sprawować kierownictwo lub dozór ruchu zakładu górniczego.

Art. 114. 1. Okręgowy urząd górniczy zatwierdza osobę mającą sprawować kierownictwo lub dozór ruchu zakładu górniczego, jeżeli odpowiada wymaganym warunkom.

2. Okręgowy urząd górniczy cofnie zatwierdzenie, jeżeli osoba sprawująca kierownictwo lub dozór ruchu zakładu górniczego utraci którykolwiek z wymaganych warunków albo w wyniku postępowania sądowego lub dyscyplinarnego zostanie pozbawiona prawa pełnienia czynności kierownictwa lub dozoru ruchu zakładu górniczego.

Art. 115. Osoby kierownictwa i dozoru ruchu oraz inni pracownicy techniczni zatrudnieni w ruchu zakładu górniczego, którzy podlegają zatwierdzeniu przez okręgowy urząd górniczy albo zgłoszeniu do okręgowego urzędu górniczego, a także osoby podlegające zgłoszeniu w myśl art. 110 i 111, odpowiadają dyscyplinarnie za naruszenie obowiązków przewidzianych w prawie górniczym oraz za nieprzestrzeganie zarządzeń urzędów górniczych, niezależnie od odpowiedzialności karnej, cywilnej i porządkowej.

Art. 116. 1. W sprawach dyscyplinarnych osób wymienionych w art. 115 orzekają w pierwszej instancji komisje dyscyplinarne przy okręgowych urzędach górniczych, w drugiej instancji — Wyższa Komisja Dyscyplinarna. Komisja ta działa przy Wyższym Urzędzie Górniczym.

2. Prezes Rady Ministrów w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami ustali w drodze rozporządzenia organizację i sposób powoływania komisji dyscyplinarnych, postępowanie dyscyplinarne oraz organy powołane do wykonywania kar.

Art. 117. Komisje dyscyplinarne określone w art. 116 wymierzają kary:

- 1) upomnienia,
- 2) nagany,
- 3) zawieszenia w pełnieniu określonych czynności na okres do 2 lat,
- 4) pozbawienia prawa pełnienia określonych czynności.

Art. 118. W sprawach dyscyplinarnych dyrektorów i naczelnych inżynierów jednostek organizacyjnych, sprawujących bezpośredni nadzór nad działalnością przedsiębiorstw górniczych, orzeka w pierwszej instancji Wyższa Komisja Dyscyplinarna. Od orzeczenia tej komisji służy odwołanie do Prezesa Rady Ministrów.

Art. 119. 1. Okręgowy urząd górniczy może osobą określoną w art. 115 zawiesić w pełnieniu czynności w czasie toczącego się postępowania dyscyplinarnego.

2. Przed wszczęciem postępowania dyscyplinarnego okręgowy urząd górniczy może zawiesić osobę określoną w art. 115 w pełnieniu czynności w przypadku prowadzenia ruchu z naruszeniem przepisów art. 102. O zawieszeniu okręgowy urząd górniczy zawiadamia niezwłocznie Wyższy Urząd Górniczy.

3. Wniesienie odwołania od zarządzeń wydanych na podstawie ust. 1 lub 2 nie wstrzymuje ich wykonania.

Art. 120. 1. Na wniosek ukaranego uzasadniony nie-naganną pracą komisja dyscyplinarna, która wydała w pierwszej instancji orzeczenie, może po upływie pięciu lat od daty jego uprawomocnienia się orzec zatarcie skazania.

2. W razie orzeczenia o zatarciu skazania karę uważa się za niebyłą, a wszelkie wpisy o ukaraniu podlegają wykreśleniu.

Dział VIII

Miernictwo górnicze.

Art. 121. 1. Przedsiębiorstwo górnicze obowiązane jest posiadać dokumentację mierniczo-geologiczną, sporządzoną przez osoby uprawnione, i stale uzupełniać tę dokumentację w miarę postępu robót.

2. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, ministrami sprawującymi nadzór nad przedsiębiorstwami górniczymi oraz Prezesem Centralnego Urzędu Geologii ustala rodzaje dokumentacji mierniczo-geologicznej, o której mowa w ust. 1, oraz sposób i terminy sporządzania i uzupełniania tej dokumentacji.

Art. 122. W przypadku braku wymaganych przez przepisy pomiarów lub dokumentacji mierniczo-geologicznej albo wadliwości w ich wykonaniu okręgowy urząd górniczy może zarządzić sporządzenie lub uzupełnienie pomiarów albo dokumentacji przez osobę uprawnioną.

Art. 123. 1. Przedsiębiorstwo górnicze obowiązane jest przedkładać dokumentację mierniczo-geologiczną urzędowi górniczemu.

2. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego w porozumieniu z właściwymi ministrami ustali sposób i terminy przedkładania dokumentacji mierniczo-geologicznej.

Art. 124. 1. Do przedsiębiorstw górniczych oraz górniczej służby mierniczej stosuje się przepisy o państwowej służbie geodezyjnej i kartograficznej, o ile prawo górnicze nie stanowi inaczej.

2. Kontrolę i nadzór nad działalnością górniczej służby mierniczej w zakresie pomiarów złóż kopalin i wyrobisk górniczych, pomiarów realizacyjnych i inwentaryzacyjnych związanych z budową i ruchem zakładów górniczych oraz pomiarów odkształceń górotworu i powierzchni spowodowanych eksploatacją górniczą — sprawują urzędy górnicze.

3. Urzędy górnicze sprawują kontrolę i nadzór nad wykonywanymi przez górniczą służbę mierniczą robotami geodezyjnymi, nie określonymi w ust. 2, w zakresie i trybie ustalonym przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego.

Art. 125. 1. Działalność mierniczą, określoną w art. 121, w zakresie niezbędnym dla budowy lub ruchu zakładów górniczych, wykonuje górnicza służba miernicza.

2. Osobami uprawnionymi do sporządzania dokumentacji mierniczo-geologicznej są: mierniczy górniczy oraz w zakresie ustalonym art. 127 ust. 3 geolog górniczy i asystent mierniczego górniczego.

3. Przepisy prawa górniczego dotyczące mierniczych górniczych stosuje się odpowiednio do asystentów mierniczego górniczego.

4. Przedsiębiorstwo górnicze obowiązane jest zgłosić okręgowemu urzędowi górniczemu osoby wymienione w ust. 2 ze wskazaniem powierzonych im czynności.

5. Przyjęcie i zwolnienie ze stanowiska mierniczego górniczego i geologa górniczego w przedsiębiorstwie górniczym wymaga zgody jednostki nadrzędnej nad tym przedsiębiorstwem.

6. Osobom wymienionym w ust. 2 przysługują uprawnienia osób sprawujących kierownictwo i dozór ruchu zakładu górniczego.

Art. 126. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego określa warunki ogólne, naukowe i zawodowe, jakie powinny spełniać osoby mające wykonywać czynności mierniczego górniczego, geologa górniczego lub asystenta mierniczego górniczego.

Art. 127. 1. Dokumentem mierniczym wymaganym przez prawo górnicze jest dokumentacja mierniczo-geologiczna, podpisana przez mierniczego górniczego, geologa górniczego lub asystenta mierniczego górniczego, w zakresie powierzonych im czynności. Przepis ten nie dotyczy map sytuacyjno-wysokościowych sporządzonych przez inne organy państwowej służby geodezyjnej i kartograficznej w zakresie ich właściwości.

2. Uprawnienia do wykonywania czynności mierniczego górniczego, geologa górniczego i asystenta mierniczego górniczego stwierdza Wyższy Urząd Górniczy.

3. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Prezesem Centralnego Urzędu Geologii określi zakres czynności zawodowych geologa górniczego i asystenta mierniczego górniczego.

4. Wyższy Urząd Górniczy prowadzi rejestr mierniczych górniczych, geologów górniczych i asystentów mierniczego górniczego. Tryb i zasady prowadzenia rejestru ustali Prezes Wyższego Urzędu Górniczego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Prezesem Centralnego Urzędu Geologii.

Art. 128. Wyższy Urząd Górniczy skreśli z rejestru mierniczego górniczego, geologa górniczego lub asystenta mierniczego górniczego, który utracił którykolwiek z wymaganych warunków albo w wyniku postępowania sądowego lub dyscyplinarnego został pozbawiony prawa pełnienia zawodowych czynności.

Art. 129. Mierniczy górniczy i geolog górniczy obowiązani są wykonywać swoje obowiązki zgodnie z obowiązującymi przepisami i według wymagań nauki i techniki.

Art. 130. Mierniczy górniczy i geolog górniczy przy wykonywaniu czynności zawodowych mają prawo wkraść na cudze nieruchomości i umieszczać górnicze znaki miernicze. Przepis art. 29 stosuje się odpowiednio.

Art. 131. Mierniczy górniczy i geolog górniczy odpowiadają za naruszenie swoich obowiązków przewidzianych w prawie górniczym dyscyplinarnie, niezależnie od odpowiedzialności karnej, cywilnej i porządkowej.

Art. 132. 1. W sprawach dyscyplinarnych mierniczych górniczych, geologów górniczych i asystentów mierniczego górniczego orzekają komisja dyscyplinarna przewidziana w art. 116.

2. Komisje dyscyplinarne wymierzają w sprawach określonych w ust. 1 kary przewidziane w art. 117, z tym że zamiast kar przewidzianych w art. 117 pkt 3 i 4 wymierzają karę zawieszenia w pełnieniu czynności mierniczego górniczego, geologa górniczego lub asystenta mierniczego górniczego na okres do 2 lat albo karę pozbawienia prawa pełnienia tych czynności.

Art. 133. 1. Wyższy Urząd Górniczy może mierniczego górniczego, geologa górniczego lub asystenta mierniczego górniczego zawiesić w wykonywaniu czynności zawodowych w czasie toczącego się postępowania dyscyplinarnego.

2. Okręgowy urząd górniczy może przed wszczęciem postępowania dyscyplinarnego tymczasowo zawiesić mierniczego górniczego, geologa górniczego lub asystenta mierniczego górniczego w pełnieniu czynności zawodowych w przypadku dopuszczenia się poważnych uchybień w wykonywaniu tych czynności. O zawieszeniu okręgowy urząd górniczy zawiadamia równocześnie Wyższy Urząd Górniczy, który potwierdza lub uchyla tymczasowe zawieszenie.

3. Wniesienie odwołania od zarządzeń, wydanych na podstawie ust. 1 lub 2, nie wstrzymuje ich wykonania.

Art. 134. Przepis art. 120 stosuje się również do osób wymienionych w art. 132 ust. 1.

Dział IX

Załoga zakładu górniczego.

Art. 135. Ogół pracowników zatrudnionych w ruchu zakładu górniczego stanowi załogę górniczą tego zakładu.

Art. 136. 1. Każdy członek załogi górniczej obowiązany jest znać przepisy bezpieczeństwa pożarowego oraz bezpieczeństwa i higieny pracy obowiązujące w zakładzie górniczym, w zakresie wymaganym dla wykonywania określonej pracy.

2. Przedsiębiorstwo górnicze obowiązane jest przeszkolić członka załogi w zakresie znajomości przepisów określonych w ust. 1 i nie może zatrudniać pracownika, który nie wykazał się dostateczną znajomością tych przepisów.

3. Przedsiębiorstwo górnicze obowiązane jest dostarczyć członkowi załogi za pokwitowaniem odpowiedni wyciąg z przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, obowiązujących w zakładzie górniczym.

Art. 137. 1. Dopuszczenie członka załogi do wykonywania w ruchu zakładu górniczego czynności wymagających szczególnych kwalifikacji dozwolone jest jedynie po uprzednim stwierdzeniu posiadania kwalifikacji wymaganych przepisami.

2. Właściwy minister określa, które stanowiska pracy w ruchu zakładu górniczego, poza stanowiskami kierownictwa i dozoru ruchu, górniczej służby mierniczej i górniczej służby geologicznej, wymagają szczególnych kwalifikacji, rodzaj tych kwalifikacji oraz sposób ich stwierdzania.

Art. 138. 1. Członek załogi górniczej obowiązany jest do dyscypliny górniczej i za jej naruszenie ponosi przewidzianą prawem odpowiedzialność.

2. Dyscyplina górnicza polega w szczególności na:

- 1) przestrzeganiu przepisów bezpieczeństwa pożarowego oraz bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładzie górniczym,
- 2) przestrzeganiu przepisów normujących organizację i technikę pracy w zakładzie górniczym,
- 3) ścisłym wykonywaniu poleceń osób przełożonych oraz zarządzeń urzędów górniczych,
- 4) obowiązku dbałości o należyty stan wyrobisk górniczych, maszyn, narzędzi, urządzeń i instalacji zakładu górniczego,
- 5) obowiązku współdziałania z innymi członkami załogi górniczej i pomocy dla usunięcia zagrożenia bezpieczeństwa ruchu lub bezpieczeństwa pracy w zakładzie górniczym,
- 6) przestrzeganiu porządku w zakładzie górniczym,
- 7) przestrzeganiu przepisów regulaminu pracy.

Art. 139. 1. Przedsiębiorstwo górnicze powinno podać do wiadomości załogi zakładu górniczego regulamin pracy obowiązujący w zakładzie górniczym.

2. Właściwy minister w porozumieniu z zarządem głównym odpowiedniego związku zawodowego wydaje ramowe regulaminy pracy w zakładach górniczych. Regulamin pracy powinien przewidywać zasady i tryb wymierzania kar porządkowych pieniężnych zgodnie z przepisami prawa.

Art. 140. Każdy członek załogi górniczej, który spostrzeże jakiegokolwiek niebezpieczeństwo zagrażające pracującym lub ruchowi zakładu górniczego albo stwierdzi uszkodzenie w urządzeniach zakładu górniczego lub ich nieprawidłowe działanie, obowiązany jest niezwłocznie ostrzec osoby bezpośrednio zagrożone, podjąć dostępne mu środki w celu usunięcia niebezpieczeństwa oraz zawiadomić o niebezpieczeństwie najbliższą osobę sprawującą kierownictwo lub dozór ruchu.

Art. 141. 1. Członkom załóg górniczych przysługują szczególne uprawnienia w zakresie:

- 1) praw honorowych,
- 2) płac,
- 3) opieki socjalnej i zdrowotnej,
- 4) czasu pracy i wypoczynku,
- 5) zaopatrzenia emerytalnego.

2. Rada Ministrów ustala zakres określonych w ust. 1 pkt 2—4 uprawnień oraz warunki korzystania z nich ze względu na rodzaj i charakter wykonywanej pracy.

3. Rada Ministrów może przyznać uprawnienia, o których mowa w ust. 1 pkt 2—4, również innym kategoriom pracowników przemysłów górniczych, jak również określonym kategoriom pracowników organów administracji państwowej, urzędów górniczych oraz szkół i instytucji naukowych górniczych.

4. Uprawnienia w zakresie praw honorowych i uprawnienia emerytalne członków załóg górniczych regulują odrębne przepisy.

Dział X

Likwidacja zakładu górniczego.

Art. 142. 1. Przedsiębiorstwo górnicze, które zamierza zaniechać w całości lub w części eksploatacji złoża

kopaliny, jest obowiązane zabezpieczyć wyrobiska górnicze, w szczególności szyby, otwory wiertnicze i wyrobiska odkrywkowe, ze względu na bezpieczeństwo publiczne, ochronę powierzchni i znajdujących się na niej budynków i urządzeń, ochronę wód powierzchniowych i podziemnych oraz ochronę zadrzewienia i upraw roślinnych. Przedsiębiorstwo górnicze jest obowiązane ponadto zabezpieczyć złoża kopaliny, o ile nie zostało ono całkowicie wyeksploatowane, oraz zabezpieczyć sąsiednie złoża kopaliny i urządzenia pobliskich zakładów górniczych.

2. Wykonywanie wszelkich robót potrzebnych dla zabezpieczeń wymienionych w ust. 1 obciąża przedsiębiorstwo górnicze, które prowadziło ostatnio eksploatację złoża.

Art. 143. Likwidacja zakładu górniczego lub jego odrębnych części, prowadzących samodzielny ruch górniczy, może być podjęta na podstawie decyzji właściwego ministra. W decyzji należy określić podlegający likwidacji zakład lub jego odrębną część oraz przedsiębiorstwo górnicze obowiązane do wykonania likwidacji, datę rozpoczęcia i zakończenia likwidacji, a także sposób likwidacji.

Art. 144. 1. Przedsiębiorstwo górnicze obowiązane do wykonania likwidacji zakładu górniczego lub jego części sporządza plan ruchu likwidowanego zakładu górniczego lub jego części.

2. Plan ruchu likwidowanego zakładu górniczego lub jego części powinien uwzględniać przepisy o ochronie terenów górniczych i przepisy regulujące rekultywację terenów górniczych.

Art. 145. 1. Plan ruchu określony w art. 144 sporządza się stosując odpowiednio przepisy art. 99—101, o ile przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

2. Okręgowy urząd górniczy zatwierdza bądź nakazuje zmianę planu ruchu likwidowanego zakładu górniczego lub jego części w porozumieniu z właściwym terenowym organem administracji państwowej stopnia wojewódzkiego.

Art. 146. Po zakończeniu eksploatacji złoża kopaliny właściwy minister w decyzji o likwidacji obszaru górniczego wskaże przedsiębiorstwo górnicze zobowiązane do naprawienia szkody górniczej, stosownie do przepisów prawa górniczego o szkodach górniczych.

Dział XI

Państwowa Rada Górnictwa.

Art. 147. 1. Przy Prezesie Rady Ministrów działa Państwowa Rada Górnictwa.

2. Do zakresu działania Państwowej Rady Górnictwa należy przygotowywanie i opiniowanie zasad metodologicznych w dziedzinie racjonalnej gospodarki eksploatacyjnej złóż kopaliny oraz opiniowanie projektów przepisów dotyczących górnictwa i spraw przekazanych przez zainteresowanych ministrów.

3. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia szczegółowy zakres działania, skład, tryb postępowania oraz organizację Państwowej Rady Górnictwa.

Dział XII

Nadzór urzędów górniczych.

Art. 148. Urzędy górnicze są właściwe w sprawach:

- 1) nadzoru i kontroli nad przestrzeganiem prawa górniczego, w szczególności w zakresie:
 - a) bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego w zakładach górniczych,
 - b) ochrony powierzchni przed szkodami górniczymi,
 - c) gospodarki eksploatacyjnej złożami kopaliny,
 - d) ochrony interesu społecznego przed ujemnymi wpływami działalności górniczej,
 - e) budowy i rozbudowy zakładów górniczych,
- 2) innych przewidzianych prawem górniczym lub przepisami szczególnymi.

Art. 149. 1. Urzędy górnicze wydają zezwolenia na nabywanie, przechowywanie i używanie środków strzałowych dla potrzeb zakładu górniczego.

2. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego określa zasady i tryb wydawania zezwoleń, o których mowa w ust. 1.

Art. 150. 1. Pracownicy urzędów górniczych przy wykonywaniu kontroli i nadzoru mają prawo wstępu do zakładów górniczych oraz należących do nich urządzeń technicznych.

2. Kierownictwo ruchu zakładu górniczego obowiązane jest udostępnić urzędowi górniczym wszelkie materiały i dokumenty niezbędne dla kontroli i nadzoru oraz udzielać wyjaśnień w sprawach ruchu technicznego zakładu górniczego.

Art. 151. 1. Okręgowy urząd górniczy przy wykonywaniu kontroli i nadzoru nad przedsiębiorstwami górniczymi może wydawać niezbędne zarządzenia w przypadku nieprzestrzegania przepisów albo zagrożenia bezpieczeństwa życia i zdrowia ludzkiego, a także wstrzymać ruch zakładu górniczego w całości lub w części w razie stwierdzenia niebezpieczeństwa zagrażającego bezpośrednio zakładowi lub ważnemu interesowi społecznemu.

2. Wniesienie odwołania od zarządzeń wydanych na podstawie ust. 1 nie wstrzymuje ich wykonania.

Art. 152. 1. W razie grożącego niebezpieczeństwa lub w razie wypadku okręgowy urząd górniczy obowiązany jest ustalić stan faktyczny i przyczyny zagrożenia lub wypadku.

2. W przypadkach określonych w ust. 1 okręgowy urząd górniczy sprawuje nadzór nad akcją zapobiegawczą i ratowniczą prowadzoną przez zakład górniczy, a gdy uzna, że akcja zapobiegawcza lub ratownicza prowadzona jest nienależycie, może zażądać zmiany jej kierownictwa lub objąć kierownictwo akcji.

Dział XIII

Przepisy karne.

Art. 153. 1. Kto:

- 1) wydobywa kopaliny bez zezwolenia wymaganego przez przepisy prawa górniczego lub wbrew warunkom zezwolenia,

- 2) będąc obowiązany do przestrzegania nakazów lub zakazów, zawartych w przepisach wydanych na podstawie art. 103, w zakresie zagrożeń: pożarowych, gazowych, pyłowych, wodnych, w związku z jazdą ludzi szymbami oraz w związku z nabywaniem, przechowywaniem i używaniem materiałów wybuchowych w zakładach górniczych — wykracza przeciwko tym nakazom i zakazom,
- 3) prowadzi ruch zakładu górniczego bez zatwierdzonego planu ruchu albo niezgodnie z tym planem,
- 4) nie dopełnia obowiązków określonych w art. 140, podlega karze aresztu do 3 miesięcy lub karze grzywny do 5.000 zł.

2. Kto:

- 1) będąc obowiązany do przestrzegania nakazów lub zakazów, zawartych w art. 97, 98, 136 ust. 2 i 3 lub art. 137 ust. 1 albo w przepisach wydanych na podstawie art. 103 w zakresie innych czynów niż określone w ust. 1 pkt 1, art. 121 ust. 2, art. 137 ust. 2, wykracza przeciwko tym nakazom lub zakazom,
- 2) wykracza przeciwko nakazom zawartym w art. 107,
- 3) wbrew obowiązkowi przewidzianemu w art. 99 nie sporządza planu ruchu zakładu górniczego albo nie składa tego planu w terminie przepisany w okręgowemu urzędowi górniczemu do zatwierdzenia,
- 4) bez uzyskania zatwierdzenia okręgowego urzędu górniczego wykonuje czynności kierownictwa lub dozoru ruchu zakładu górniczego albo wykonuje te czynności wbrew zarządzeniu o zawieszeniu w pełnieniu czynności (art. 119),
- 5) nie mając stwierdzonych przez Wyższy Urząd Górniczy uprawnień, wykonuje czynności mierniczego górniczego, geologa górniczego lub asystenta mierniczego górniczego (art. 127 ust. 2) albo wykonuje te czynności wbrew zarządzeniu o zawieszeniu w pełnieniu czynności (art. 133),
- 6) nie stosuje się do zarządzeń okręgowego urzędu górniczego, wydanych na podstawie art. 151, podlega karze grzywny do 5.000 zł.

3. Kary za czyny określone w ust. 1 i 2 wymierzają kolegia do spraw wykroczeń przy urzędach górniczych. Orzekanie następuje na zasadach i w trybie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia.

Art. 154. 1. W sprawach o przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu i prawidłowemu funkcjonowaniu zakładu górniczego urzędy górnicze, a gdyby to było niemożliwe, kierownictwo przedsiębiorstwa lub zakładu górniczego, składając zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa stosownie do przepisów Kodeksu postępowania karnego, obowiązane są jednocześnie poczynić wszystko, co potrzeba, aby zabezpieczyć ślady i dowody przestępstwa.

2. W sprawach określonych w ust. 1 prokurator może w toku śledztwa zlecić urzędowi górniczemu dokonanie pod jego nadzorem poszczególnych czynności śledczych.

Dział XIV

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 155. Z dniem wejścia w życie prawa górniczego tracą moc z samego prawa postanowienia umów zawar-

tych z właścicielami nieruchomości, o ile dotyczą prawa wydobywania kopalin.

Art. 156. Tracą moc z samego prawa i ulegają wykreśleniu z ksiąg wieczystych wszelkie wpisy dotyczące nadań górniczych i prawa wydobywania kopalin.

Art. 157. Termin przewidziany w art. 55 dla dochodzenia roszczeń z tytułu szkód górniczych ujawnionych po dniu 9 maja 1945 r. w budynkach mieszkalnych nadających się do naprawy biegnie od dnia wejścia w życie prawa górniczego.

Art. 158. Zezwolenia na poszukiwania złóż kopalin udzielone na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów tracą moc z upływem 6 miesięcy od dnia wejścia w życie prawa górniczego. Do poszukiwań prowadzonych na podstawie tych zezwoleń stosuje się odpowiednio przepisy prawa górniczego.

Art. 159. Spółdzielnie i osoby nie będące wykonawcami narodowych planów gospodarczych, które w dniu wejścia w życie niniejszego prawa górniczego posiadają uprawnienia do wydobywania kopalin, zachowują nadal te uprawnienia, jeżeli złożą w terminie 3 miesięcy od daty wejścia w życie prawa górniczego wnioski o udzielenie zezwolenia przewidzianego w art. 5. Uprawnienie to wygasa w przypadku odmownego załatwienia wniosku.

Art. 160. 1. Osoby sprawujące czynności kierownictwa i dozoru ruchu zakładu górniczego, które w chwili wejścia w życie prawa górniczego miały na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów uprawnienia do sprawowania tych czynności, zachowują nadal te uprawnienia.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do mierniczych górniczych i asystentów mierniczego górniczego.

Art. 161. Sprawy wszczęte na podstawie dotychczasowych przepisów, a nie zakończone przed wejściem w życie prawa górniczego, będą rozstrzygane według przepisów tego prawa.

Art. 162. Postępowanie toczące się przed sądami powszechnymi lub komisjami arbitrażowymi w sprawach o roszczenia z tytułu szkód górniczych, nie zakończone prawomocnym orzeczeniem przed wejściem w życie prawa górniczego, ulega umorzeniu z mocy samego prawa. Akta tych spraw sądy powszechne i komisje arbitrażowe przekazują właściwym komisjom do spraw szkód górniczych celem rozstrzygnięcia sprawy na zasadach prawa górniczego i w trybie przewidzianym w tym prawie.

Art. 163. Nadzór nad bezpieczeństwem i higieną pracy w zakładach górniczych podlegających przepisom prawa górniczego sprawują urzędy górnicze.

Art. 164. Z dniem wejścia w życie prawa górniczego tracą moc wszelkie przepisy w sprawach unormowanych tym prawem, w szczególności:

- 1) austriacka państwowa ustawa naftowa z dnia 11 maja 1884 r. (Dz. U. p. austr. nr 71 z późniejszymi zmianami),
- 2) krajowa ustawa z dnia 22 marca 1908 r. regulująca prawo wydobywania minerałów, które nadają się do użytku z powodu zawartości żywic ziemnych (Dz. ust. i rozp. kraj. nr 61),
- 3) ustawa z dnia 2 maja 1919 r. o wyłącznym upoważnieniu Państwa do zakładania rurociągów, służących do prowadzenia gazów ziemnych, regulowania produkcji

- 1) użytkowania Ich (Dz. Pr. P. P. Nr 39, poz. 292 wraz z późniejszymi zmianami),
- 4) rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 listopada 1930 r. — Prawo górnicze (Dz. U. Nr 85, poz. 654 wraz z późniejszymi zmianami),
- 5) przepisy utrzymane w mocy na zasadzie art. 318 rozporządzenia wymienionego w pkt 4,
- 6) rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 czerwca 1932 r. o opłatach od uprawnień górniczych (Dz. U. Nr 56, poz. 543 z późniejszymi zmianami),
- 7) ustawa z dnia 18 marca 1932 r. w sprawie regulowania stosunków w przemyśle naftowym (Dz. U. z 1936 r. Nr 7, poz. 83),
- 8) ustawa z dnia 25 marca 1938 r. o obrocie olejem skalnym (Dz. U. Nr 21, poz. 167).

Art. 165. Rozporządzenia i inne przepisy wykonawcze wydane na podstawie aktów prawnych określonych w art. 164 pkt 1, 2 i 4 zachowują moc do chwili zastąpienia Ich przepisami opartymi na prawie górniczym, o ile nie są z nim sprzeczne.

Oplata za prenumeratę Dziennika Ustaw wynosi: rocznie 400,— zł, półrocznie 250,— zł.
Oplata za prenumeratę załącznika do Dziennika Ustaw wynosi rocznie 150,— zł.

Prenumeratę na rok następny (roczną lub półroczną) przyjmuje się do dnia 31 października. Prenumeratę można zgłaszać za I półrocze bieżącego roku do dnia 31 marca, za II półrocze bądź za cały bieżący rok — do dnia 30 września. Do abonentów, którzy opłacą prenumeratę po tych terminach, wysyłka pierwszych numerów dokonana zostanie z opóźnieniem, a ponadto zostaną policzone koszty przesyłki. Oplata za prenumeratę powinna być dokonana przelewem lub trzyodcinkowym przekazem pocztowym na konto Administracji Wydawnictw Urzędu Rady Ministrów w Narodowym Banku Polskim IV Oddział Miejski, Warszawa nr 1049-3157-222. Rachunków za prenumeratę nie wystawia się. Na odcinku wpłaty należy podać dokładną nazwę Instytucji (bez skrótów), dokładny adres z numerem kodu pocztowego oraz liczbę zamawianych egzemplarzy Dziennika Ustaw.

Pojedyncze egzemplarze Dziennika Ustaw nabywać można w punktach sprzedaży w Warszawie: al. I Armii Wojska Polskiego 2/4, „Dom Książki” — Księgarnia Prawno-Ekonomiczna — ul. Żurawia 1, kiosk „Domu Książki” w gmachu sądów — al. Gen. Świerczewskiego 127 i w kasach Sądów w Białymstoku, Bielsku-Białej, Bydgoszczy, Bytomiu, Cieszynie, Częstochowie, Gdańsku, Gdyni, Gliwicach, Kaliszu, Katowicach, Kielcach, Koszalinie, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Olsztynie, Opolu, Ostrowie Wielkopolskim, Poznaniu, Radomiu, Rzeszowie, Słupcy, Szczecinie, Tarnowie, Toruniu, Wałbrzychu z tymczasową siedzibą w Świdnicy, Wrocławiu, Zamościu i Zielonej Górze.

Redakcja: Urząd Rady Ministrów — Biuro Prawne, Warszawa, Al. Ujazdowskie 1/3.
Administracja: Administracja Wydawnictw Urzędu Rady Ministrów, ul. Powińska 69/71
00-979 Warszawa (skrytka pocztowa 81), tel. 28-90-01 w 608 i 42-14-78.

Tłoczono z polecenia Prezesa Rady Ministrów
w Zakładach Graficznych „Tamka”, Zakład nr 1, Warszawa, ul. Tamka 3.